Ч. 20. (519.) Львів, второк дня 6 лютого 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

Ціна примірника 10 сот.
На провінції 12 сот.
В зайнятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

По зїздї.

В днях 1. і 2. лютого с. р. відбув ся нами в статях п. з. „Перед зїздом“ згаданий зїзд мужів довіря українського національно-демократичного сторонництва, як се відчиняючи наради сего зїзду, зазначив голова „Народного Комітету, п. др. Кость Левицкий. Не був се анї „Народний зїзд“ анї нарада „Ширшого Народного Комітету“, а тільки нарада членів „Ширшого Народного Комітету“ і инших мужів довіря сторонництва, ad hoc „Народним Комітетом“ запрошених.

Як се можна в часї воєннім було сподіватись, зїзд мимо всего не був так численний, як сего вимагала би вага подій. Поділє і Покутє зі зрозумілих причин не були заступлені. За те релятивно дуже сильно заступленим був Львів, що безперечно надавало зїздови певну специяльну закраску. Сего явища — розуміє ся — не можна назвати корисним тоді, коли ходить не так о погляди репрезентантів наших інституцій фінансових чи иньших і їх управ, як о вислів дуже широких кругів з краю. Свого-ж часу змінено статут товариства „Просвіти“, саме з сеї причини, що Львовяни вже з слабою меншостию з краю своїм громадним появленєм ся на збори майоризували хоч би як поважну більшість з провінції — тим більше, що вже в другій половині нарад „провінція“ з правила розїздить ся, а Львовяни остають на місци і голосують. Коли вже говорить ся про склад зїзду, то треба виткнути одну аномалію, що не повинна повторити ся. Брали іменно в їзді і в голосованях його участь особи, які ані не є членами „Ширшого Народного Комітету“, ані мужами довіря сторонництва, та котрих партійна приналежність більше ніж сумнївна, а що до котрих в кождім разї не було рішеня, „Народного Комітету“, аби їх просити. Політичні наради сторонництва не є приватними сходинами, на котрі можна запрошувати своїх знакомих чи приятелів після особистої вподоби того, хто розсилає і підписує запросини.

Рівнож і заранжованє зїзду лишає богато до бажаня і тому невлучному заранжованю треба приписати, що зїзд що до перебігу, змісту та загальних своїх результатів, не дав того, чого від него надіяно ся. Осібною хибою його програми було те, що накопичено в ній за багато точок, за много рефератів і справ, з котрих кожна надає ся на предмет нарад окремого, фахового зїзду. Годї вимагати від людий, хочби найвизначнїйших, що зїхали ся вперве по трьох роках, щоби вони за два неповні дни прояснили собі так запутані політичні справи з часу двох і пів літ, рішили, що треба робити в краю на політичнім поли, а ще до того обговорили і рішили пять иньших, широких і важних господарських питань. Прямо фізично се неможливе Зїзд в комплеті радить властиво від полудня першого дня до полудня другого дня, коли вже учасники з дальших сторін зачинають розїздити ся. Коли ще додати, що звичайно в дни зїзду визначить ся збори і наради иньших інституцій — то на фактичні, суцільні обради зїзду в однім і тім самім комплеті не лишаєсь більше як кілька годин. Політичний зїзд повинен бути політичним і політиці зверхній і внутрішній (орґанїзація народу) — треба посьвятити весь час і всю його увагу. Через накопиченє справ „бичуєсь“ поодинокі точки без поглибленя, без належної дебати, ґільотинуєсь властиву дебату замкненями дискусії і вибором ґенеральних бесїдників, бо... „ще маємо 5 точок“ і т. д. Практика останнього зїзду виказала навіть, що господарські справи треба рішучо виелємінувати з політичних зїздів та віддати спеціяльним нарадам, як се влучно зазначив о. Б. Гоцький. А то шкода тих обємистих та знаменитих рефератів, котрих кождого вислухало в цілости — на жаль — ледви по кілька людий, а котрі як брошури або ґазетні статї зробили би без порівнаня красше свою роботу.

У вислідї як сказано — зїзд не дав того, що повинен був дати. Ані не прояснив як слїд минулого, ані не дав краєви дороговказів на будуче. Всї наведені та иньші ще обставини складались на те, що дискусія не годна була розвинутись і не стояла нїяк на вижині політичної хвилї. А вже нїяк її не мож порівнувати з давнїйшими дебатами ширшого народного комітету чи народного зїзду. Особистої казуїстики, котра з природи річи мусить впливати з особистих понук та гру прінціпів зводить до гри особистих справ — не можна назвати політичного і виясняючою дебатою. Вона зводить засадничу дебату на манівцї особистих сплетень і інтриґ, та — через свою тенденційність в доборі фактів і сторонниче ретушованє їх — радше баламутить і затемнює, як прояснює.

Всеж таки зїзд рішив ряд резолюцій — скажім: безконечний їх ряд. Отсей надмір резолюцій ослаблює безперечно їх вагу. Примір аналоґічних зборів иньших народів повинен нас був давно навчити, що ліпше одна-дві ясно

РОМАН СЕКЕЛА.

Число 328.

(Кінець.)

В часї московського наїзду питав я на всї сторони та писав листи, але нїчого не міг довідатись про Івася — лише те розвівав, що полк при якому він служив коротко перед наступом ворожих військ переходив через Львів. Так близько був він коло мене — і я його не побачив!...

Коли з кінцем весни 1915 року вернули назад наші війська — я зрадів. Гадав, що тепер напевно віднайду Івася, але рівночасно в моє серце вступив сумнів і трівога. А може вже нема його між живими, та я нїколи його не побачу? Може те біле тїло, яке я пестив і цїлував розірвали на кусники ворожі стрільна, і воно гниє тепер у сирій земли?! Я переглянув усї лїсти втрат та написав до Івася під його старою адресою, до його полку й до червоного хреста. Можете собі уявити як нетерпеливо чекав я відповіди. За сей час не міг я майже нїчого взяти до уст, не мав спокою в день і в ночі.

Минали днї за днями, довгі мов та вічність — аж вкінци прийшла вістка... що Івась пропав без слїду. Де він був — чи вже на тамтім світї, чи в полонї, ті дві думки заєдно мене мучили. Я знов писав до червоного хреста картку за карткою — але не дістав бажаної відповіди. Я уявляв собі, що мій Івась десь у далекій Сибірі у неволї тужить бідний за своїми та пише листи такі гарні, які лише він умів писати, та що вже незабаром скінчить ся та люта війна і він верне знов до свого старого „батька“. Я став троха спокійнїйший, але лише на якийсь час.

Питаю людий, а ті кажуть, що дістали з полону листи від своїх. Чому тільки до мене нїчо не приходить? А може, може... дальше не хотїв я собі договорити.

Минув 1915 рік а відтак прийшов і 1916. Деякі ще по роцї дістали листи від полонених — а я нїчого. Почав вже тратити надію, щоби міг коли побачити Івася — хоч все ще манив себе, що Всемогучий Бог у своїй великій доброті потїшить і мене.

Мій цвітник заріс травою й буряном — бо для когож було плекати цвіти? Ми обоє з Касьою пихилились до землї та постаріли ся, так що аж знакомі дивували ся, що з нами стало ся.

Пізною осениюю в саме полудне сидїв я на лавцї перед хатою. Було ясно і тепло — мов би еще царило лїто, але з дерев впало вже листє та червоним килимом застелило стежки й дороги. Срібними нитками у воздусї плило павутинє з високо-високо летїли довгим шнуром у теплї краї дикі гуси і журавлї. Я вдивляв ся у ті лїси, серед яких минула моя молодість, та доходив мій вік. Ще нїколи не чув ся таким опущеним і самітним як тепер. Нїкого не було в мене — нї родини, нї товаришів. Всї мене покинули та перенесли ся там, куди й менї дорога. Хотїв я лишити якусь память по собі, та взяв на вихованє добру дитину — а деж вона тепер?

Минає моє безталаннє житє в журбі і смутку та не буде мабуть для мене вже нїякої відради — міркував собі і дивив ся на доріжку, дожидаючи післанця з почтою.

Відтак на скрутї дороги побачив я жовнїря, який прямував до мене несучи лист у руцї. Я швидко розпечатав його. Мій знакомий, хорунжий від інспекції воєнних гробів просив мене, щоб сейчас зволив до него прибути, до сусїдного села, бо має менї сповістити щось дуже важного. В мене серце почало швидко бити. В одну мить натягнув я шапку на голову, взяв палицю у руки й пішов з післанцем.

По дорозї розповідав він менї, що вони розкопують тепер гроби жовнїрів, які погибли на війнї, намагають ся по знайдених коло небіщиків предметах та листах відгадати їх імена і назвиска, щоби відтак дати знати родинї та похоронити їх, як приналежало. Много вже таких віднайшло ся, про яких всякий слїд загинув. Деякі тїла вже розклали ся зовсїм, иньші держать ся знаменито. Все залежить від терену в якому були поховані.

Я приспішив ходу, та станув незабаром на кватирі мого знакомого. Він перервав обід — та повів мене в сторону церкви. Тутка на цвинтари біля церкви у трупарни лежало кількох ексгумованих небіщиків, а всї вони були обвинені в полотно.

Він мовчки відслонив одно тїло — а підімною ноги задрожали і я був би упав на землю, якби мене не піддержали... Боже Великий! — сеж був мій Івась... Ті самі ясні кучері і високе розумне чоло. Тільки очі глибоко-глибоко запали ся, а лице вкрите було плїснию. Одежа на його грудях була цїла облита кровю, а пястуки затиснені — мабуть мучив ся нещасний перед смертю.

„Чи пізнаєте добре сего молодця“ — питав мене хорунжий. Ми найшли його під числом гробу 328... Так, так я пізнав його, та впав перед ним, моїм молодим героєм на колїна й цїлував його подерту одежу... та найшов у його кишенї лист до мене, якого не вспів він, менї післати.

Я дістав дозвіл забрати тїло Івася, та похоронив його побіч його родичів, на нашім сільськім цвинтари...

І лежить він там тепер тихо, непорушно серед розлогих дубів, які своїм шумом колишуть його до глибокого сну — та чекає на мене, чи скоро прийду до него...

Найшвидше помер з поміж тих, які були у мене в гостинї сего дивного, лїтного вечера... а по смерти вернув знов до нас...

спрецизовані і саму суть хвилі схоплюючі резолюції, як тьма резолюцій всякого можливого змісту.

Лишаємо резолюції господарського змісту на боці. Вони належали враз з своїми рефератами на господарський зїзд, який і повинен відбутись чим скорше. Спинимо ся натомість тілько на резолюціях політичних. З виїмкою одної, що дотикала внутрішних наших справ — решта всі приняті, були одноголосно, бо є вони безперечно висловом думок всего народу. Нема Українця, що був би про вилучене чи поділ краю, про Холмщину, про „визволене народів“ Росією чи про наше стрілецтво і його заслуги иньшої думки, ніж се доси, чи преса, чи верховні українські політичні орґанізації заявляли. В тім всі Українці, без виїмки, згідні, однодушні і ті ухвали зїзду були висловом на зверх того, що ми всі однаково думаємо.

Одна лише резолюція запала як результат сутички — хоч, як вже зазначено, далеко не основної — двох відмінних вихідних точок погляду, а се резолюція про „Українську Парляментарну Репрезентацію“ та „Загальну Україн. Раду“. Стерли ся — хоч коротко і неосновно — два погляди і два змаганя, що себе de facto виключають.

Резолюція, що запала, носить на собі всі прикмети сеї недокінчености і неясности, що і дебати на зїзді. Вона є компромісом і як такий ставить вона — як каже наша пословиця — „і Богови свічку і чортикови огарок“. Вона признає „Укр. Парляментарну Репрезентацію“ одинокою заступницею політичних інтересів укр. народу Галичини, виключає отже через те конкуренцію на тім поли якого-небудь иншого тіла, вважає одначе рівночасно потрібним, аби справи виходячі поза сі територіяльні рамці — як стрілецькі, Холмщини, Волині і т. д. — обняло дуже загальне тіло. „Укр. Парл. Репрезентація“ має розмежити з ним свою компетенцію — річ з огляду на те, що годі справ національних поділити на шуфлядки, справді трудна, але котру тепер мусить ся пробувати зробити. Що „Укр. Парляментарна Репрезентація“ не може і не має права в нічім обмежити своєї природної політичної компетенції се річ ясна. Поза сими межами можлива дискусія.

Треба замітити, що зїзд ухвалюючи ту резолюцію стояв між иньшим під вражінем тої вістки, яку йому подано до відома з трибуни, що „Загальна Укр. Рада“, яка мала би істнувати, буде оперта на цілком нових основах, а тим самим фізіоґномія її буде иньша, ніж бувшої „Загальної Укр. Ради“ — а по друге, що вона не буде ніяк вести якоїсь иньшої політики, як „Укр. Парляментарна Репрезентація“. Се останнє лекше однак сказати, як виконати. Се вже природна тенденція кождого сяк-так політичного тіла загортати всю компетенцію в свої руки. Кожда партія, кожда ґрупа і кожда ґазета каже: „весь нарід за мною“.

Кожде політичне тіло намагаєсь силою природного людського наклону загорнути можливу повноту впливу чи власти. І тому тут лишаєсь один вихід, — вихід, що його ужили Поляки, аби уникнути конфліктів і двох політик: свого „Кола“ і свого „Начального Комітету Народового“. Вони рішили, що кождочасний голова парляментарного „Кола“ має бути заразом головою „Нач. Комітету Народового“. Старий Білінський став отже головою обох інституцій і через те видимим заступником одноцільної неподільної польської думки політичної. Таке саме рішенє мусить запасти і в нас, коли наклики до єдности не мають остати фразою, та коли справді не має в нас бути супаречок та конкуренції двох тіл, двох голов і двох політичних метод. На чолі нової „Заг. Укр. Ради“, коли вона утворить ся, повинен стати голова „Укр. Парляментарної Репрезентації“. Другі особи, підчиняючи ся тій конечности, дадуть доказ, що справді ходило їм лише о добро народнє, коли побіч „Укр. Парляментарної Репрезентації“ хотіли мати ще друге загальне тіло. А суспільність прийме певно таку розвязку справи з найбільшим вдоволенєм та переконанєм, що через те послідна ухвала зїзду — замість полагодити справу — не розбурхає — нових компетенційних спорів.

Мимо всіх хиб, недостач мав одначе останній зїзд одну дуже цінну сторону і лишив свій політичний результат. Се є заінтересоване загалу політичними питанями та спірними точками серед самих українських політиків. Доїжджі зістали кинені і зачали робити. А праця критичної думки все виходить суспільности на пожиток та все кінчаєсь в остаточнім результаті побідою громадянського принципу.

Українські посли з Буковини до міністра заграничних справ.

Міністер заграничних справ ґраф Чернін одержав слідуюче письмо: Коли держави антанта в своїй ноті до президента Вільзона вичисляють як одну зі своїх воєнних цілий „визволенє“ Славян Австрії, тим самим визивають вони славянські народи в Австрії, щоб заняли становище супроти того наміру, який нїби то служить передовсім інтересам австрійських Славян.

Австрійські Українці заняли вже з початком війни ясне і недвозначне становисько виставленєм українського Леґіону, гуцульських добровольців, а маніфест всіх українських сторонництв має на цїли змобілізувати всі фізичні і моральні сили українського народу проти Росії як проти історичного ворога України, а за державою Габсбурґів, де на цїлій землї є одиноке місце, на якім Українці могли національно і культурно розвиватись і плекати свою окремішність.

Всї вожди армії і команданти ґруп видали українським жовнярам свідоцтво сповнюваня своєї повинности із запалом. Ніякий австрійський нарід не терпів під ворожим наїздом так довго і так тяжко як Українці. Ніяка околиця не була так довго виставлена на грозу війни, як земля заселена Українцями.

Побіч безщасних жидівських збігців, Українці правдоподібно достарчили найбільшого контінґенту збігців, що втікали перед „освободителями“. Те саме дотичить і числа насильно вивезених на Сибір як закладників.

Через весь час війни політична орієнтація українського народу не змінила ся. Як на початку війни так і тепер стоїть вона незахитано при Австрії. З тугою вижидає вона славної побіди австрійського оружя, до якої з одушевленєм своєю кровію причиняють ся.

Українці коронного краю Буковини вірні своїй традиції прилучили ся до того становища українського народу в Австрії. Приходило їм се лекше, що завдяки обережній адміністрації в межах їх краю орієнтація всеславянська, панславістична і русофільська нїколи не могла собі здобути приклонників так, що політичне представительство нашого народу анї в раді державній анї в соймі не має анї одного члена який би не признавав ся до програми Австрійців української народности.

Буковинські Українці були і остануть вірні Цісареви і Державі. Одиноким їх бажанєм „визволеня“ є очищенє рідної землї з проклятого самовладного пановaня російського.

З порученя Союза українських послів до державної ради і сойму на Буковині маю честь предложити сю заяву Вашій Ексцеленції до ласкавої відомости.

М. Василько.

Світова війна.

Америка зірвала дипльоматичні зносини з Німеччиною.

ВАШИНҐТОН. (Бюро Райтера). Президент Вільзон виготовив до конґресу письмо, в котрім заявляє, що Німеччина нотою з дня 31. січня взяла назад запевнене дане Америці в справі метод веденя війни підводними лодками, з котрої то причини президент Вільзон поручив секретареви стану для заграничних справ Лянсінґови, щоби повідомив німецького амбасадора Бернсдорфа, що дипльоматичні зносини з Німеччиною зірвані, що американський амбасадор в Берліні буде сейчас відкликаний, а німецькому амбасадорови Бернсдорфови будуть вручені пашпорти.

Коли би американські кораблї або житє американських горожан впало жертвою безглядного переступленя міжнародного права і заповідий людяности, в що президент не може вірити, попросить він конґрес о уповажненє до виданя заряджень в цїли охорони американських моряків і американських горожан на морі.

Президент додає, що на його думку всї невтральні правительства вступлять на ту саму дорогу.

Не бажаємо собі воєнного конфлїкту з німецьким правительством, ми щирі приятелї німецького народу і бажаємо собі повижно здержати мир з німецьким правительством. Стараємо ся тільки берeчи наших прав до свободи, справедливости і незаколоченого житя. Се засади мира, а не війни.

Заява Вільзона.

ВАШИНҐТОН. (Райтер). Президент Вільзон в своїм письмі до конґресу вказує на американську ноту, виготовлену до Німеччини дня 8. цвітня по затопленю корабля „Sussex“, на відповідь Німеччини з 4. мая і відповідь Америки з 8. мая, в котрій принято німецьке запевненє. Вільзон каже: Німеччина не відповіла на сю ноту. Відтак Вільзон наводив уступи з німецького меморіялу з дня 31. м. м. і сказав: Супроти тої заяви, котра безнастанно і без попередної якоїнебудь вказівки з розмислу бере назад торжественне запевнене, дане в німецькій ноті з д. 4. мая, не лишаєть ся правительству Спол. Держав нїчо иньшого, що було би згідне з достоїнством і честю Спол. Держав, як піти дорогою заповідженою ним в ноті з 8. цвітня на випадок, коли Німеччина не покине своєї методи уживаня підводних лодок.

Викритий заговір на житє Льойда Джорджа.

ЛЬОНДОН. Нині переслухано 3 жінки і мущину, котрим закинено заговір на житє Льойда Джоржа. Заява ґен. прокуратора, що підсудні намагали ся отруїти Л. Джорджа і Артура Гендерсона, викликала сензацію. Отрую, а саме стріхніну, прислано пані Wheeler з Souttampton-у. Підсудні затроїли стріли і мали їх вистрілити на Л. Джорджа в добрах Waltonheat.

Робота підводних лодок.

РОТЕРДАМ. В кругах корабельних підприємців зачувати, що від початку заостреної війни підводними лодками затоплено вже понад 30 кораблїв. Моряки доносять, що до анґлійських пристаний причалило богато ушкоджених анґлійських контрторпедовців.

Відкликанє америкаських кораблїв.

БЕРЛІН. „Voss. Ztg“ доносить, що після новойорських каблевих телеґрам, американські властителї кораблїв відкликали свої кораблї з моря при помочи телеґрафу без дроту. Пароходи, що стояли в середу в новойорській пристани готові до відїзду, здержано.

Німеччина не має причини бояти ся.

ЛЬОНДОН. „Daily Chronicle“ пише: Імовірно становиськo Америки рішить про становиськo иньших невтральних, котрі є рівнож інтересовані, але менш могучі.

Льондонська „Morgenpost“ пише, що Німеччина має причини бояти ся фльоти чи війська американського, коли здужає замкнути море для плавби, то тим способом війну виграє, бо вимусить конець війни. Коли се Німеччині не вдасть ся, тим гірше для неї.

Проти війни Америки з Німеччиною.

НОВИЙ ЙОРК. „Herold“ пише: Війна з Німеччиною була би для Америки найбільшим нещастєм. Нашим обовязком переконати про се людий а передовсім конґрес.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З д. 4. лютого 1917:

На східнім фронті:

В области оружних австро-угорських сил не стало ся нїчо важного.

Італійський фронт.

Не було зміни.

На південно-східнім фронті:

На полудне від озера Охрида огонь наших військ відпер ворожі вивідні відділи.

Заступник шефа Ґенерального штабу
пільний маршалок-поручник **Ф. Гефер.**

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті:

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта: При непрозорім морознім воздусі була більше оживлена, чим попередного дня, борба артилерії між Lens а Arras і на просторі від Serre до ліса Saint Pierre Vaast. На північ від потока Ancre заатакували Анґлійці на північ по барабаннім огни наші становиська, коли тимчасом на північ від Beaucourt атаки розбили ся, удало ся відділови близько берега ріки вдерти ся до наших найбільше висунених вперe

Фронт пруського наслідника престола: На північний схід від Puta Mousson і на північ від Saint Mihiel повели ся наші вивідні виправи.

На східнім фронті:

Фронт баварського князя Леопольда. В часї борб, котрі помимо острого морозу розвинули ся над рікою Аа, відперто кілька російських наступів.

Фронт ґенерала полковника арх. Иосифа і в области ґрупи **Макензена** положенє незмінене.

Фронт ґенерала пільного маршалка Макензена: Кромі огневих наступів коло Монастиру, як також між Вардаром а озером Дойран, не приключило ся нїчо важного.

Перший ґенеральний-кватирмайстер **Людендорф.**

ДР. РОМАН ПЕРФЕЦЬКИЙ.

Значінє України в світовім господарстві.

(Далї).

Під фізично-ґеоґрафічним оглядом належить Україна до найбільш випосажених країв світа.

Підсоне, що має рішаюче значінє для господарства і для господарського житя взагалї, є умірковано континентальне, без шкідливих екстремів — в полудневій Україні панує підсоне Середземного моря — і ріжнить ся сильно від російського острого континентального підсоня; се видно вже з того факту, що зима на Україні триває 5 до 5 і пів місяців, в полудневій Україні тільки 3 місяці, а в Росії аж до границь України 8 місяців (Двина вкрита ледом через 190 днів, Волга 160, а Днїпро на Україні 80—100 днів, Днїстер 70 днів). Весна на Україні тепла і сонїчна, а російська і польська холодна і вохка. Літо тепле і гарне із значними спеками і триває в північно західній Україні 3 до 4 місяці, а над Чорним морем навіть 4 і пів-місяця. Теплота літа і осени рівнаєть ся полуднево европейському літови й осени; бо також осінь є розмірно тепла і гарна. Мраки в противенстві до Росії і західної та середної Европи виступають тільки рідко і слабо.

Таким чином має Україна найкрасші веґетаційні умови, а що до того ще Україна тішить ся найурожайнїйшою землею в цілій Европі, то не диво, що вже в старинних часах називано її краєм „медом і молоком пливучим“. Три чверти поверхні України вкриває т. зв. чорнозем. Понад 45 міліонів гектарів виносить поверхня управної ріллї України, майже 53 прц. загальної поверхні. (Тільки у Франції виносить управна поверхня більше [56 прц.] Зате в Німеччині виносить вона тільки 48.6 прц., в Австрії 36.8 прц., на Угорщині 43.1 прц., в Росії 26.2 прц.).

Сей край має отже виразне знамя рільничого краю і є шпіхлїром не тільки для Росії, але й для Европи.

Продукція пшениці на Україні виносить 60 прц. загальної пшеничної продукції цілої Росії (европейської і азійської), хоч поверхня України становить тільки 1/10 загальної поверхні. Ціла Росія має 5,276.551 км², а російська Україна 925,000 км².

Україна продукує через те, з виїмком Америки, **більше пшениці, як який небудь иньший край на світі.***)

Відповідно до того продукує Україна також иньше збіже так, що справдї треба її взвати **шпіхлїрем цілої Европи.**

---

*) Подаємо табелю продукції пшениці найважнїйших країв світа з рр. 1906—10:

Сполучені держави	18.85	міліонів тон
Україна	10.14	„ „
Франція	8.78	„ „
Індії	7.98	„ „
Росія враз з Польщею і Литвою (без України) . .	6.79	„ „
Австро-Угорщина	6.15	„ „
Італія	4 66	„ „
Арґентина	4.07	„ „
Німеччина	3.87	„ „
Канада	3.46	„ „
Еспанія	3.34	„ „
Румунія	2.14	„ „
Австралія	2.06	„ „
Велика Британія	1.06	„ „
Болгарія	1.09	„ „
Японія	0.6	„ „

Стан худоби виносив на Україні 20 прц. загального російського стану худоби, дрібної худоби і дробу навіть 50 прц.

Також що до продукції промислових ростин ось що пише видавана через ц. к. австрійський промисловий музей Monatschrift für den Orient: „З 50 міліонів q. (1897), с. є. з 80 прц. цукрових бураків Росії продукують ся тут 4 міліони пудів, с. є. понад 69 прц. російської загальної продукції, тютюненева, конопляна і льняна продукція є також визначна. Задля свого лагідного підсоня має Україна найбільші і найбогатші овочеві огороди і винниці“.

(Кінець буде.)

„Українська Бесїда“ а театр!

Виділ тов. „Українська Бесїда“ просилає нам слїдуюче письмо:

Перед кількома днями появила ся була в „Kurjer-i lwowski-м“ нотатка, в якій незнаний автор закидає „Бесїдї“ присвоєнє собі фондів субвенційних нашого театру. В інтересї правди, а для відпертя закидів клеветника, стверджує ся на підставі книг касових Тов-а і зложених в касї поквітовань, що слїдує:

I. Теперішний виділ „Бесїди“ перебрав від виділу попереднього дефіцит театральний в квоті . . . . К 26.540·52

В протягу свого урядованя виділ сей виплатив:

1. був. директорови В. Коссакови, як субвенцію . . . . „ 2.300·—

2. теперішному директорови театру А. Будзиновському, за час його урядованя, с. є. від 1/V. 1916 до 1/II. 1917 (9 місяців) титулом субвенції квоту К 7.960·52 а за винаєм салї для театру і за п. Будзиновського квоту К 3.780 разом квоту . „ 11.740·52

3. томуж п. дир. Будзиновському відписано чинш аренди в кв. „ 500·—

4. за нові декорації заплачено „ 3.410·—

5. за нову ґардеробу заплач. „ 644·80

6. підмоги артистам виносили „ 1.002·50

7. стемплї на квіти „ „ 86·—

стан довжний по день 1/II. 1917 виносить разом . . . . . „ 46.223·82

На покритє того стану довжного одержано:

1. в марти 1916 субвенцію краєву за р. 1914 і за рік 1915 в загальній сумі . К 13.124·—

2. а в жовтни 1916 субвенцію краєву за I. піврік 1916 в квоті . „ 11.250·—

разом в квоті . . К 24.374·—

Виходить з того, що по день 1. II. 1917 доложила „Українська Бесїда“ зі свого майна на веденє театру квоту (46.223·82 — 24·374) . . . . К 21.849 82

На частинне покритє сего недобору має „Бесїда“ претенсію до Виділу Краєвого з титулу краєвої субвенції театральної за II. піврік 1916 в квоті . . . . . К 11.250·—

і за січень 1917 . . . . „ 1.875·—

разом . . К 13.125 —

Значить, що сей дефіцит зменшить ся до (21.849·82 — 13.125) . . . К 8 742 82

Се є загальний рахунок касовий з веденя нашого театру.

II. Шо дотичить року адміністраційного, який веде теперішний виділ, то виділ сей побрав за час свого урядованя субвенцію краєву в загальній квоті (як висше згадано К 24·374·—

а в часї свого урядованя видав по день 1. II. 1917 (як висше згадано) квоту . . . . . „ 19·683·82

значить, що остала ще квота К 4 690·18 з якої будуть виплачувані дальші рати субвенційні директорови театру, дальші видатки на ґардеробу і декорації і то так довго, доки не надійде субвенція краєва, яку „Бесїда“ одержує з долу, хох видатки покриває з гори.

Єсли saldo сего рахунку викаже надвишку на користь „Бесїди“, то буде „Бесїда“ в повнім праві покрити тою надвишкою передовсїм свою претенсію, яка, як висше представлено, виносить квоту 21.849·82.

Клеветник, заким рішив ся на поміщенє мильної нотатки в польській часописи, повинен був зажадати від виділу „Бесїди“ поясненя, яке безперечно був би одержав.

Виділ „Української Бесїди“ у Львові д. 30 січня 1917. Радник Ілия Кокорудь, голова Тов-а, проф. Володимир Масляк заступник голови, проф. о. Іван Туркевич референт театральний, проф. Михайло Рибачек касиер. Др. Володимир Пежанський секретар, радник Иосиф Дрималик, Володимир Гірняк, Евген Перфецький, Др. Теодозий Воєвідка, члени виділу.

НОВИНКИ.

— **Святочне отворенє української школи** в Устелузї відбудеть ся 11. лютого 1917 р. о год. 5-ій по пол. в шкільнім будинку. Програма слїдуюча: 1. Гимни. 2. Промова (вискаже ученик). 3. В. Лебедева — „Січовий марш“ — хор. 4. Шашкевич — „Рідна мова“, деклямація. 5. М. Лисенко — „Коза Дереза“, (байки). Комічна оперетка в 1 дїї — 2 відслонах. 6. А. Лотоцький — „Стрілецька Січ“, деклямація. 7. „Смерть в Московщинї“ — хор. 8. Віэд України — живий образ.

— **Один з цікавих примірів жертволюбивости і щирого почуваня патріотичного наших вояків,** що борють ся в полю, в далекій чужинї.

Дирекція укр. пр. ґімназії в Долинї дістала на днях переказом квоту двайцять корон і переписний листок, слїдуючого змісту: „Днесь доношу вам, що я находжу ся далеко від своєї родинної землї, а перебуваю на Балканї. З ґазет дочитав ся я, що в моїм родиннім повітї отворила ся українська ґімназія, велика втїха наповнила моє серце, тому посилаю малий даток 20 кор.. котрі прошу прийняти від мене. Дай Боже дочекати ся лїпших часів.

Адрес мій в цивілю: М. Піляш, село Церківна, повіт Долина. У війську: к. к. ляндшт. етапн. бат.... цуґсфірер М. Піляш Плевє“.

— **Карти на сіль,** які з днем нинїшним появили ся у Львові, виготовлені виключно в польській мові. Заступство краєвого бюра сільного до розпорядимости соли, як читаємо на тих картках, одержала інституція „Brata Alberta“. Сею дорогою звертаємо ся до Краєвого Виділу о вияснене, чи картки видруковано за його відомостию, чи зробили се самі „Bracia Alberci“, поминаючи права українського народу?

Чи вічно нам о все допоминатись?

— **Ялинки в українських школах на Волинї.** В багатьох українських школах на Волинї, особливо в більших містах, як Володимир Волинський, Матіїв, Ковель і ин. в часї минувших сьвят уладжено для шкільної дітвори ялинки, заходами й працею учительок та Українських Січових Стрільців. Виразно національний характер сих діточих сьвят робив незвичайно велике й приємне вражінє також на батьків і материй дітий. Уладженю ялинок допомагали подекуди місцеві власти. (ВСвУ).

— **Румунія, шлях Дунаю й Україна.** Ся тема була предметом викладу з світляними образками, уладженого Союзом німецьких пособників українських визвольних змагань „Україна“ дня 18. січня у великій салї засїдань посольської палати в Берлїнї. Предсїдатель Союза, бувший державний міністер Ріхтер, згадав на вступі палкі слова цісаря з приводу відкиненя мирового предложеня осередніх держав почвірним порозумінєм з його безсоромними мотивами й домаганями. Далї зазначив, що найкрасшою відповідию на те буде ще більше затісненє звязку з балканськими народами, перед якими також стоїть ділема: бути або не бути. Опісля тайний радник проф. унів. др Ф. Фрех з Вроцлава вияснював вагу всїх подій і відносин на Балканї, витворезу теперішнім воєнним положенєм. Перед очима зібраних пересунули ся Карпати, нафтяні области й лани Румунії, картини Добруджі. Проф. Фрех закінчив виклад історичною пригадкою; цісар Вільгельм Побідний ще яко пруський князь розважав думку визволеня України, а Бісмарк укладав ясний плян відірваня українських племен від Росії. Під гаслом сих двох найбільших німецьких мужів побідить Німеччина — так закінчив свій дуже захоплюючий виклад проф. Ф. Фрех, прийнятий грімкими оплесками зібраних, між якими було богато пань і болгарських офіцирів. (ВСвУ).

— **Українська справа між воєнними цілями „Незалежного Комітету“.** „Незалежний Комітет“ Німеччини розіслав брошуру проф. Шефера п. з. „Ще раз у справі положеня“ з доповненими воєнними цілями Німеччини. З „Berliner Tageblatt-у“ (ч. 30, з 17. січня, вечірне виданє) довідуємо ся, що в ній говорить ся і про українську справу, а саме ось як передає се згадана часопись: „Будова польського державного орґанізму показує шлях, хід якого натрапляє на найповажнїйші сумніви. Наші (німецькі) кольонїзаційні можливости загрожені як найбільше, як що будуть робити ся уступки дальшим бажаням Поляків. Тому не можна під ніякою умовою віддавати в польські руки проводу над тими народами, що все сиділи між Поляками й Москалями, а саме над Литовцями, Білорусинами й Українцями“.

(ВСвУ).

— **Вдар в стіл, ножиці відозвуть ся.** Наша новинка про „Академічний дім“, поміщена в числї 13, викликала в одній часописї від-

повідь, що Наукове Товариство ім. Шевченка зрекло ся адміністрації сего дому ще в поч. 1914 р. Дякуючи за се пояснене, звертаємо ся з прилюдною просьбою до наших фінансових інституцій, щоби, коли виділ Наук. тов. ім. Шевченка, не хоче заопікувати ся вибитими і заліпленими паперами вікнами в „Академічнім Домі“, щоби вони се вчинили. Розуміємо, що се була би позичка, забезпечена порукою кількох, чи кільканайцяти людий. Ходить о се, щоби дім не руйнував ся. Найважнійші репарації вікон, а може й кріваї треба безумовно нині зробити, на більші направки час буде після запевненя відмоги з державних фондів. — На недотепну замітку, що ми не помістили між жертводавцями прізвища п. Чикаленка, відповідати годі супроти наших слів, що „Академічний Дім“ „повстав зі складок закордонних Українців“ та що „ініціятором“ і творцем його був проф. Грушівський.

Коли ми відкликували ся до тов. ім. Шевченка, то тому, що за вісімнайцять літ його надлюдської праці в товаристві, належала би ся бодай така пошана, щоби воно взяло в опіку інституцію, ним основану. Зневаги зазнав проф. Грушівський і так за богато від всяких матолків. Радили би ми також, щоби дехто з всезнайків і „Besserwisser-ів“ меньше відгрожував ся, що буде „писати“ про „Академічний Дім“, бо ми не хотіли би його особою близше займати ся а нової наруги над одним з найбільших українських громадян не стерпимо. Не штука брати по 3000 корон зачетів на роботи, яких ніколи не відробить ся, а потому героїжити ся. Доволі вже „воєнних заробітків“.

— **Митрополит Шептицький за едужав.** „Dziennik Kijowski“ містить під датою 12 січня слідуючу телеграму петроградської аґенції: В духовних кругах піднесено справу переселеня митрополита Шептицького у одно з південних міст Росії, бо здоровлє митрополита дає причину до поважних побоювань.

— **Українізація православної церкви на Волині.** Пишуть нам з Ковля: Давно-давно наші Волиняки, яким доля судила слухати невгаваючого гуркоту армат, не бачили служби Божої. Ось Різдвяними Святами військовий пан-отець, по народности Серб, мав у Ковлю в одній невеличкій церкві відправу.

Не було того поздоровленя пан-отця з новим роком, бо той пан-отець не знає української мови, але все-таки місцева людність раділа, що мала нагоду помолити ся Богу, пригадавши при тім старі-старі звичаї. Кажу, старі звичаї, бо замість причасника на літургії проспівали гарно ученики місцевої української школи „Бог предвічний“, „Небо і земля“, „Во Вифлеємі“ і т. д. Апостола також прочитано по українськи з біблії Куліша. Сі набожні пісні колись наша православна людність вільно співала в церкві, але політична русифікація все те скасувала геть. Такий звичай донедавна зберігав ся було у волинськім селі Глуша, в північній Волині, але славний Евлогій заборонив.

Слова апостола, прочитані по українськи, полетіли далеко-далеко, до самого Бога. Бог певно прийняв їх дуже радо, бо Йому вже навкучило ся слухати тих старих мов. — Зрозуміли се Волиняки-Українці й взяли ся на иньший спосіб хвалити та просити Бога.

Щасти їм Боже, в сих змаганях, аби стали також взірцем для всіх Українців. — (ВСвУ.)

ОПОВІСТКИ.

Второк дня 6. лютого 1917.

Нині: 6. лютого гр.-кат. Ксені, римо-кат Дороти.

Завтра: 7. лютого. гр.-кат. † Григ. Бог., римо-кат. Ромуальда.

○ З львівського „Бояна“. Проба мішаного хору відбуде ся в середу дня 7. лютого о год. 7. вечер точно.

○ Сьвяточний вечір в честь вельми заслуженої і невіджалованої Директорки ліцея Марії Примівної (який з огляду двірської жалоби не відбув ся в грудни) устроюють учениці укр. ліцея в Перемишли в своїй сали — в неділю 11. лютого. Початок о г. 6 вечер.

○ З Дирекції ц. к. української гімназії в Перемишли: Іспити приватистів (-сток) за I півріх відбувають ся в днях 3, 5—8 лютого. Вибраний речинець належить наперед подати Дирекції до відома. — Дирекція.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 5. лютого 1917.

Східний фронт.

Ворожі відділи, котрі шукаючи зіткненя з нами висували ся до наших становищ на полудневий захід від Бережан, відперто огнем.

На Італійськім фронті:

Вчера рано відділ чеського баталіону ч. 30 вдер ся до становища неприятельського на захід від проваля Блекен (хребет Карнійський) полонив 1 офіцира, 28 жовнярів і здобув один скоростріл, одну метавку мін і кілька крісів. Стрільці наші знищили здобуті неприятельські рови і вернули до своїх становищ без ніяких втрат.

Впрочім не зайшло нічо важнійшого.

а фронті південно-східнім.

Положенє не змінило ся.

Заст. шефа ґен. штабу **Ф. Гефер.**

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З д. 5. лютого.

На західнім фронті:

Фронт п ського наслідника престола:

Від Анкр аж до Сомми серед сильного артілерійського огня в деяких відділах вели ся також борби піхоти. В протинаступі відібрано Анґлійцям знова більшу часть ровів на схід від Бонкур. Притім кругло сто бранців лишилось в наших руках. Пополудни завзятий наступ Анґлійців на північ від Бонкур не удав ся, а так само не повів ся пононолений ночію наступ значних сил неприятельських на наші становища від околиці на схід від Ґедекур аж до околиці на полудне до Пі. Також вели ся борби на гостинци від Боанкурх до Ґедакур. На полудне від Сомми відділ, котрий виконав наступ, привів з ровів неприятельських понад 20 Французів і Анґлійців.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Над Нараївкою малі відділи російські, атакуючи нас, посували ся до наших обезпеючих становищ. Відперто їх огнем.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа і округі ґруп Макензена положенє серед арматного огня і потичок перед становищами не змінило ся.

Фронт маршалка пільного Макензена:

Нічо нового.

Перший ґенеральний квартирмайстер **Людендорф.**

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.